

Lag BaOmer – sorginte și tradiții

Lag BaOmer este a treizeci și treia zi a numărării Omerului, adică a celor 49 de zile dintre Pesah și Șavuot. Această zi cade întotdeauna de 18 Iyyar după calendarul evreiesc. Anul acesta Lag BaOmer cade în 12 mai după calendarul convențional. Această numărătoare este bazată pe un ritual agricol de numărare a zilelor de la recolta de orz până la recolta de grâu. Bineînțeles, ca orice ritual care apare în Scriptură, a devenit cu timpul o obligație religioasă inclusă în cartea de rugăciuni de toate zilele, obligând fiecare evreu credincios să numere zilnic în a câta zi, de după Pesah, se află. Cu trecerea anilor, acestor zile li s-au adăugat tradiții și obiceiuri până când s-a ajuns la forma de astăzi. Cea mai importantă tradiție care s-a adăugat după secolul II e.n. este păstrarea unei forme de doliu. Printre îndatoririle acestuia se numără: interdicția tunsului și bărbieritului, a nunțurilor și petrecerilor, etc.

Porunca pentru numărătoria de Omer o găsim chiar în Tora, pe când porunca de doliu se găsește doar în Talmud (tractatul Ievamot 62:b) unde ni se povestește că Rabi Akiva avea 12.000 de perechi de elevi care au murit loviți de o epidemie cumplită, tocmai în această perioadă de numărătoare. Despre aceste evenimente am scris într-un articol anterior în *Baabel* <https://baabel.ro/2020/04/epidemia-care-a-schimbata-istoria-poporului-evreu/> și într-un alt articol pe site-ul meu [https://www.evrei.ro/lag-33_ baomer-si-revolta-lui-bar-](https://www.evrei.ro/lag-33-baomer-si-revolta-lui-bar-)

cohva/. De data aceasta doresc să prezint sorgintea acestei sărbători și, mai ales, a obiceiurilor pe care le cunoaștem cu toții.

Trăsătura cea mai cunoscută a sărbătorii de Lag BaOmer este aprinderea focurilor mari și mici în toate colțurile Israelului. În Israel aceasta este cea mai poluată zi a anului, din cauza fumului care se poate observa și din satelit, precum și ziua de maximă alertă pentru pompieri. Acest obicei are legătură directă cu evenimentul de pe muntele Meron, în Galileea.

Muntele Meron, aflat în nordul regiunii Galileea, cu o altitudine de 1204 m, este cel mai înalt munte din Israel, la vest de râul Iordan. El se află aproape de orașul Safed (Tfat), una dintre cele mai ploioase zone din țară. Pe acest munte ninge aproape în fiecare iarnă.

În perioada Celui de al Doilea Templu, aici se găsea așezarea evreiască Meron, al cărei nume, potrivit unor surse, este legat de numele marelui înțelept Rabi Șim'on Bar Iohai (Rașbi). Rașbi s-a născut în anul căderii Celui de al Doilea Templu (67 e.n.) și a fost unul din elevii lui Rabi Akiva.

Lui îi este atribuită cartea *Zohar* și faptul că a dezvăluit elevilor săi secrete ale Cabalei. Acolo se află, după tradiție, și mormântul lui Rașbi. Aceste tradiții sunt foarte târzii. De exemplu, avem documente despre o tradiție din sec. XI care identifică pe acest munte mormintele lui Hilel și Șamai, doi mari înțelepți care au pus bazele *halacha* (legilor) care guvernează viața evreiască. În sec. XIII s-a adăugat o altă tradiție potrivit căreia acolo se află și mormântul lui Iehoșua Bin Nun, continuatorul la conducerea poporului evreu a lui Moise. Abia din secolul XV auzim despre faptul că pe același munte s-ar afla mormintele lui Rașbi și al fiului său, iar din secolul XVI, au început pelerinajele la acest mormânt.

Primul care ne povestește despre o sărbătoare (*hilula*)

organizată în ziua de Lag BaOmer pentru a comemora ziua morții lui Rașbi, este marele cabalist Haim Vital. La finele secolului XVI el relatează despre renumitul său dascăl, marele cabalist Ițhak Luria (Haari Hakadoș) care sărbătorea acolo acest eveniment, oprea doliul de Omer și-l tunde pe fiul său. Mai târziu se mai făcea un singur pelerinaj, la mormântul lui Rașbi, celelalte fiind date uitării. De aici putem deduce că elevii marelui Luria au stabilit tradiția potrivit căreia Lag BaOmer este ziua în care Rașbi s-a născut, s-a căsătorit, a murit și a ieșit din peșteră. Rașbi se ascunsese de romanii care-l căutau împreună cu fiul său, Elazar, preț de 13 ani. Acolo, după tradiție, a scris cartea „Zohar”. Peștera se află în orașelul Pki'in. Astfel, Lag BaOmer a devenit o zi de veselie în care evreii se rugau, dansau și aprindeau focuri în amintirea incendiului care a avut loc în ziua morții lui. De aici vine obiceiul de a aprinde focuri în această zi. Inițial se aprindeau focuri sau lumânări pe acoperișurile sinagogilor.

Având în vedere că epidemia care a lovit elevii lui Rabi Akiva este legată de revolta condusă de Bar Kochba în 132-135 e.n., mișcarea sionistă a îmbrățișat această revoltă ca un model pentru eroismul evreiesc în Ereț Israel. În secolul XX, Lag Ba Omer a devenit o zi în care se organizează acțiuni care evocă eroismul celor care au luptat contra unui dușman foarte puternic, Imperiul Roman. Focurile evocă amintirea luptătorilor care aprindeau focuri ca să comunice între ei. Este foarte interesant cum acest obicei adoptat în trecutul recent a devenit esența acestei zile. Până într-atât, încât anul trecut unul dintre cei doi prim-rabini ai Israelului a publicat un comunicat în care explica motivul pentru care aprinderea focurilor nu este o poruncă și îndemna lumea să se mai potolească.

Încă din timpul sărbătorilor de toamnă, copii și tineri încep să adune lemne și scânduri pentru focul pe care îl vor aprinde în primăvara următoare. Anul acesta toată rezerva care s-a adunat se pierde fiindcă aprinderea focurilor a fost interzisă

din cauza pandemiei.

Un alt ritual care se petrece pe muntele Meron în această zi este prima tunsoare a băieților care au împlinit trei ani, numită *halake*. După această tunsoare băieții încep să învețe alfabetul (fetele încep la cinci ani). Și acest obicei a fost adoptat în urma lui Luria, Haari Hakadoș. Hasidimii au preluat aceste obiceiuri și le practică în continuare.

Părinții mei împreună cu bunicul mi-au făcut și mie *halake* la trei ani, chiar dacă nu am putut ajunge pe munte. Atașată o poză făcută cu câteva luni înainte de *halake*.

Din cauza acestor două tradiții se adună anual pe acest munte peste o jumătate de milion de persoane care sărbătoresc patru zile aceste evenimente. Mulți vin cu zile și chiar cu săptămâni înainte ca să găsească un loc bun, să citească Psalmi și să se roage la mormântul marelui înțelept.

Un alt ritual care astăzi este mai puțin practicat sunt întreceri de tragere la țintă cu arcul și săgeata. Acest obicei a venit tot în urma legăturii făcute între Bar Kochba și Lag BaOmer. De asemenea, se practică excursii în natură și întreceri sportive.

De Lag BaOmer se țin și foarte multe nunți. Săli de petrecere sunt rezervate cu luni, chiar cu un an înainte.

În concluzie, după cum putem observa, această sărbătoare așa cum este practică astăzi, nu apare în nicio scriptură. Ea este mai degrabă un eveniment popular bazat pe legende cu rădăcini din scripturi. Ea a devenit într-un fel o sărbătoare israeliană populară cu rădăcini neclare și adăugări cabalistice misterioase.

A fost publicat în revista Baabel, mai 2020